

Avdelningen för främjande
Enheten för industri och byggnader
Marie Claesson
016-544 23 30
marie.claesson@energimyndigheten.se

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande angående Förslag avseende genomförande av det omarbetade EU-direktivet om byggnaders energiprestanda m.m. Promemoria II: Förslag och bedömningar avseende nära-nollenergibygnader

Sammanfattning

- Energimyndigheten avstyrker i huvudsak förslagen.
- Förslagen uppfyller inte direktivet enligt vilket en nära-nollenergibygnad ska ha högre energiprestanda än dagens minimikrav som sätts i byggreglerna. Det har inte skett någon skärpning av kraven på energiprestanda på elvärmda byggnader sedan direktivet antogs.
- Energimyndigheten vill se inriktningsmål i handlingsplanen som innebär att den positiva utvecklingen mot energieffektivare bebyggelse i Sverige kan fortsätta och att den lönsamma effektiviseringspotentialen kan realiseras. Inriktningsmålen ska inte likställas med tvingade skärpta byggregler utan visa på statens viljeinriktning för den långsiktiga utvecklingen. Inriktningsmålet kan liknas vid den planeringsram för vindkraft som Riksdagen antagit. Planeringsramen ger signaler om hur mycket vindkraft som ska kunna hanteras i den fysiska planeringen i kommunerna.
- Långsiktighet, inriktningsmål och hållbarhet i visionen krävs för att ge marknadens aktörer stabila spelregler och framförhållning och därmed möjlighet att ställa om produktionen till energieffektiva byggnader. Genom tydliga inriktningsmål för nära-nollenergibygnader kan lokala kravställare enas kring en gemensam kravbild. Detta möjliggör effektiviseringar för marknaden.
- Energimyndigheten anser att Sverige kan inspireras av Danmarks sätt att med framförhållning visa marknaden vägen mot energieffektiva byggnader. Danmark har i sina byggregler infört två lågenergiklasser, 2015-klasse och 2020-klasse, som har skarpare krav på energiprestanda än minimikraven.
- Energimyndigheten tillstyrker bedömningen i promemorian att ett demonstrationsprogram för främjande av energieffektiva byggnader med fokus

på kunskapsstöd, utbildning och metodikutveckling för utvärdering och uppföljning av projekt är av stor vikt för att få tillstånd en teknik- och kompetensutveckling till år 2020.

- Nuvarande byggregler är inte teknikneutrala, fjärrvärme och biobränslen har en konkurrensnackdel. Energimyndigheten förordar att systemgränserna skyndsamt ses över.

Energimyndighetens ställningstagande

Läsanvisning

I remissen anges att BBR 2006 gäller parallellt med BBR 2012 i år. Vad som avses med BBR 2006 är inte klart varför Energimyndigheten har valt att använda numren på byggreglerna istället för årtalen. BBR 2012, som antas vara den senaste uppdateringen av byggreglerna är BBR 19. Den version av byggreglerna som gällde då direktivet antogs var BBR 16.

Förslagen uppfyller inte direktivet

Energimyndigheten anser inte att föreliggande förslag och bedömningar avseende nära-nollenergibyggnader uppfyller kraven enligt energiprestandadirektivet. I energiprestandadirektivets skäl nr 17 står följande:

Det behövs åtgärder för att öka antalet byggnader som inte bara uppfyller nuvarande minimikrav avseende energiprestanda, men som också är mer energieffektiva, för att på så sätt sänka både energianvändningen och koldioxidutsläppen. För detta ändamål bör¹ medlemsstaterna upprätta nationella planer för att öka antalet nära-nollenergibyggnader och regelbundet rapportera om sådana planer till kommissionen.

Energimyndigheten förutsätter, med utgångspunkt i detta, att en nära-nollenergibyggnad har bättre energiprestanda än uppsatta minimikrav. Byggreglernas syfte är att ange samhällets minimikrav på byggnader.

Betydelsen av **nuvarande minimikrav** är central och kan syfta på kraven i de byggregler som gällde då direktivet antogs den 19 maj 2010 eller syfta på de byggregler som gäller då lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 9 senast offentliggjorts det vill säga den 9 juli 2012. Används den senare tolkningen är BBR 19 de rådande byggreglerna och möjligheten att använda skärpningen jämfört med BBR16 för att uppfylla direktivet försvinner helt.

Vid den tolkning av begreppet som används i promemorian att nuvarande minimikrav är BBR16 så kan inte heller den skärpning som BBR 19 medför anses tillräcklig för att uppfylla direktivet. Det har inte skett några skärpningar av energikraven för byggnader med elvärme sedan direktivet antogs 19 maj 2010. Den skärpning som trädde i kraft genom BBR19 innefattar endast byggnader som

¹ Enligt artikel 9 punkt 1 ska medlemsstaterna upprätta nationella planer för att öka antalet nära-nollenergibyggnader.

värms på annat sätt än med elvärme. Energimyndigheten kan därför inte stödja den bedömning som görs i promemorian att Sverige i och med skärpningen av kraven på energiprestanda i BBR19 uppfyller direktivets krav på nära nollenergibyggnader.

Energimyndigheten anser att bedömningen i promemorian är otydlig gällande krav vid nybyggnation och krav vid ombyggnation och renovering. Direktivets artikel 9 anger att *"Medlemsstaterna ska se till att alla nya byggnader senast den 31 december 2020 är nära-nollenergibyggnader, ... Medlemsstaterna ska dessutom ... utforma politik och vidta åtgärder... för att stimulera att byggnader som renoveras omvandlas till nära-nollenergibyggnader."* Direktivet kräver således att medlemsstaten ser till att alla nya byggnader är nära-nollenergibyggnader år 2020. Direktivet är betydligt mildare i formuleringen gällande renovering av befintliga byggnader.

Vidare anges i artikel 4 att medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att minimikrav avseende byggnaders eller byggnadsenheters energiprestanda fastställs i avsikt att uppnå kostnadsoptimala nivåer. Energimyndigheten anser att det rådande förslaget inte är förenligt med direktivet på denna punkt. **En nära-nollenergibyggnad är enligt artikel 2 en byggnad som har mycket hög energiprestanda.** Energimyndigheten anser att det är visat att mer ambitiösa minimikrav än de föreslagna är motiverade ur direktivets kostnadsoptimalitetsperspektiv. I sammanhanget tolkar Energimyndigheten direktivets kostnadsoptimalitetsbegrepp som kostnadseffektivitet i sedvanlig ekonomisk mening. En nära-nollenergibyggnad är därmed, enligt Energimyndigheten, en byggnad som uppfyller ännu striktare krav än de minimikrav på energiprestanda som ställs i BBR19.

I promemorian slås fast att skärpningarna av energikraven i BBR19 gör att Sverige uppfyller energiprestandadirektivets krav på basis av vad som är tekniskt och ekonomiskt möjligt och motiverat utifrån Sveriges nationella förhållanden. Energimyndigheten delar inte den bedömningen utan anser att det i Sverige, redan idag, för alla klimatzoner, är tekniskt och ekonomiskt möjligt att bygga mer energieffektiva byggnader än minimikraven i BBR19. Vad som är tekniskt möjligt tas upp på flera ställen i promemorian. Det blir på flera ställen missvisande. Det är tekniskt möjligt och motiverat att, för alla klimatzoner och byggnadstyper, nå betydligt lägre. Inte minst mot bakgrund av den teknikutveckling som kommer att äga rum de närmaste sex till åtta åren.

I promemorian beskrivs på ett tydligt sätt de olika resultaten från Energimyndigheten genom CIT/WSP och från Boverket. I promemorian klargörs också på ett tydligt sätt skillnaden mellan det ekonomisk meningsfulla och det tekniskt möjliga. En slutsats ur underlaget är att det kostnadseffektiva kan innebära bättre energiprestanda än minimikraven i BBR19. Energimyndigheten saknar dessa tydliga slutsatser i promemorian, framförallt att mera långtgående krav än BBR19 är lönsamma både ur ett fastighetsekonomiskt och samhällsekonomisk perspektiv och bör därmed främjas framförallt med insatser

som åtgärdar marknadsmisslyckanden såsom bristande information, teknologiosäkerhet och principal-agent problem².

En skillnad mellan Boverkets och WSPs analyser, som inte framkommer i promemorian, är att WSPs analys baseras på verkliga kostnader som marknadsaktörer har uppgett. Boverket baserar sina kalkyler på åtgärder där kostnadsnivån inte återspeglar marknadens kostnadsnivå och inte reflekterar marginalkostnadsprincipen, alltså att de mest kostnadseffektiva åtgärderna väljs först.

Resultaten från WSP respektive CIT stöds av en licentiatavhandling från KTH som visar att det är ekonomiskt lönsamt att bygga miljöanpassade lågenergibyggnader redan efter fem år.³ Detta trots de något högre byggkostnaderna per kvadratmeter. Studien visar även att inställningen bland hyresgästerna till att bo i miljöanpassade byggnader är positiv.

Energimyndigheten vill se inriktningsmål i handlingsplanen

Energimyndigheten vill se inriktningsmål i handlingsplanen som innebär att den positiva utvecklingen mot energieffektivare bebyggelse i Sverige kan fortsätta och att den lönsamma effektiviseringspotentialen kan realiseras. Inriktningsmålen ska inte likställas med tvingade skärpta byggregler utan visa på statens viljeinriktning för den långsiktiga utvecklingen. Inriktningsmålet kan liknas vid den planeringsram för vindkraft som Riksdagen antagit. Planeringsramen för vindkraft är ett sätt att i samhällsplaneringen skapa förutsättningar för en årlig produktion av el från vindkraft på ett visst antal TWh. Planeringsramen ger signaler om hur mycket vindkraft som ska kunna hanteras i den fysiska planeringen i kommunerna. Ett inriktningsmål för energianvändningen i nära-nollenergibyggnaderna skulle på samma ge signaler till berörda aktörer. Lokala kravställare, kommuner, regioner och andra beställare, kan med ett tydligt mål enas kring gemensam kravbild för energieffektiva byggnader och nära-nollenergibyggnader. Det långsiktiga inriktningsmålet är en viktig del i styrmedelskedjan för att åstadkomma en mer energieffektiv bebyggelse.

Det är nödvändigt att energiprestandanivån för nära-nollenergibyggnaden ger en tydlig målbild. Byggnaders långa livslängd medför att de krav på energiprestanda som ställs på nya byggnader idag inverkar på hur effektivt byggnadsbeståndet kommer att vara år 2050. Ska Sverige uppnå 50 procent energieffektivisering inom bebyggelsen till 2050 krävs stor omställning i byggbranschen mot mer energieffektivitet i både om- och nybyggnad.⁴

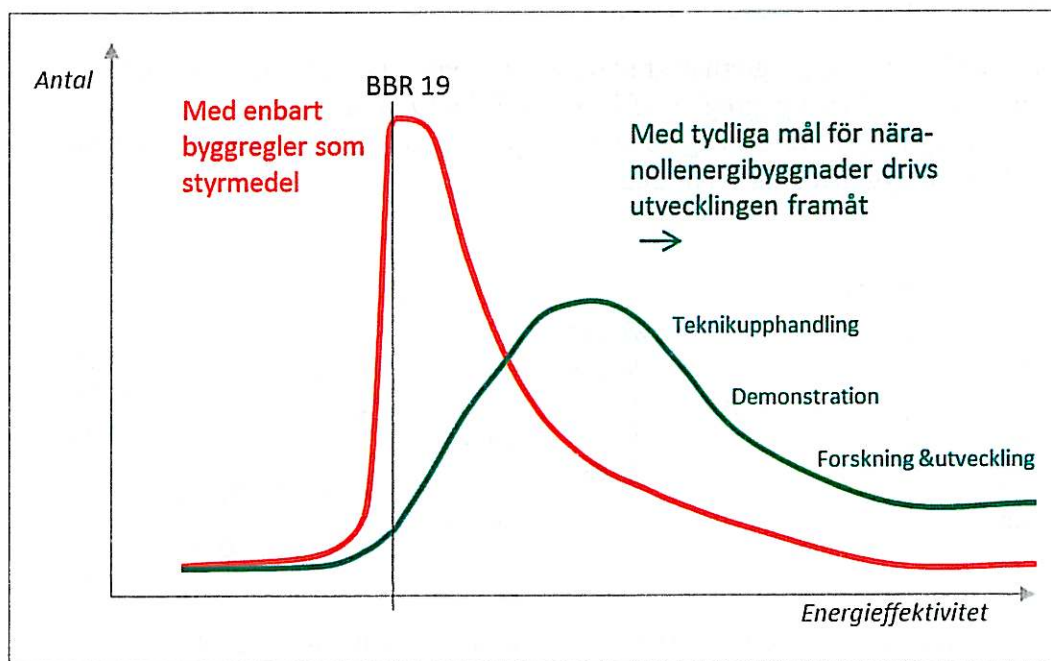
Finns det enbart minimikrav, såsom byggreglerna, finns det risk att de allra flesta nya byggnader byggs så de precis klarar kraven. Drivkrafter för mer

² Principal-agent problem - Det är inte alltid ägarna som sköter den löpande verksamheten, och de som sköter verksamheten kan sköta den på ett annat sätt än ägarna vill.

³ Low-energy residential buildings, Evaluation from investor and tenant perspectives, Agnieszka Zalejska-Jonsson Kungliga Tekniska Högskolan Stockholm 2011

⁴ Naturvårdsverket gör bedömningen att de båda målen kan nås endast om ytterligare insatser genomförs. "Miljömålen på ny grund", rapport 6433 maj 2011, Naturvårdsverket

energieffektiva lösningar saknas. Det finns stor risk att utvecklingen stannar av. I figur 1 – röd kurva. Kompletteras byggreglerna med andra styrmedel såsom en tydlig målbild för nära-nollenergibyggnader tillsammans med information om kostnadseffektiva lösningar, demonstration, teknikupphandling, kompetensutvecklingsåtgärder och märkning av byggnader kan beställarkompetensen öka. I figur 1 – grön kurva. Mer medvetna beställare efterfrågar byggnader med högre energieffektivitet än byggreglerna. Teknikupphandling, demonstration, kommersialisering och forskning och utveckling skapar ökad efterfrågan på innovativ, grön teknik med mycket hög energieffektivitet. När tekniken når marknaden och produktionsvolymerna ökar minskar kostnaderna. Tekniken blir konventionell teknik och minimikraven kan höjas.

Figur 1 I röd kurva har aktörerna endast minimikrav att rätta sig efter. Grön kurva visar den ökade efterfrågan på energieffektiva byggnader som drivs fram av ökad beställarkompetens, teknikupphandling, forskning, utveckling, demonstration.

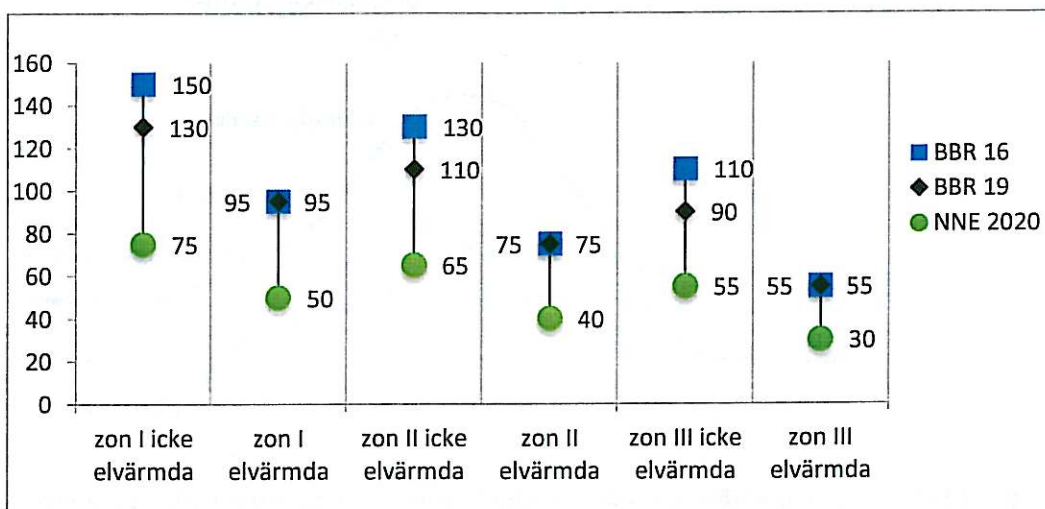
Inriktningsmål för nära-nollenergibyggnader kan skjuta kurvan framåt så att mer energieffektiva byggnader byggs. Med en nationell handlingsplan med mål kommer även produktutveckling och utvecklingen av mer energieffektiva lösningar att gå framåt. Denna utveckling ger mer kunskap om energieffektiva byggnader och en spridning av kompetens. Produktutveckling och kompetens om energieffektiva byggnader underlättar i renovering av befintligt byggnadsbestånd.

Energimyndigheten anser att det är av stor vikt att särskilja definitionen av nära-nollenergibyggnaden från minimikraven på energiprestanda som anges i Boverkets byggregler. Detta görs i direktivet där det anges att nära-nollenergibyggnader ska ha en högre energiprestanda än nuvarande minimikrav. Definitionen av nära-nollenergibyggnad bör vara en drivkraft för att utvecklingen av teknik och kunskap ska fortsätta till år 2020. Vid kontrollstationen 2015 ges

utrymme att revidera antagen definition utifrån empiriskt material, tekniska och ekonomiska utvärderingar.

Energimyndigheten har tidigare⁵ presenterat förslag på energiprestanda för nära-nollenergibyggnader. Förslagen är uttryckta på samma vis som i byggreglerna i krav på specifik energianvändning som en byggnad ska klara för att vara en nära-nollenergibyggnad. Detta för att förenkla resonemanget kring definitionen av en nära-nollenergibyggnad och för att möjliggöra jämförelse med de miniminivåer på specifik energianvändning som finns i byggreglerna. De systemgränser som finns i byggreglerna är inte teknikneutrala och Energimyndigheten anser att krav på energianvändning i byggnader bör ställas på ett teknik neutralt sätt. Viktigt att poängtera i detta sammanhang är att föreslagna nivåer för nära-nollenergibyggnader endast avser nya byggnader.

I figur 2 visas byggreglernas krav på specifik energianvändning för bostäder som anges i Boverkets byggregler BBR16 och BBR19 jämfört med Energimyndighetens förslag på krav på specifik energianvändning för en nära-nollenergibyggnad, här NNE 2020.

Figur 2: Specifik energianvändning för elvärmda och icke elvärmda bostäder per zon i kWh/m², år. Ingen skärpning har skett för elvärmda byggnader sedan direktivet antogs.

Energimyndighetens förslag på energiprestanda baseras på kostnadsanalyser samt bedömningar av teknikutveckling och dagens marknadsläge. I diagrammet ovan kan tydligt ses att BBR 19 inte medför någon skärpning av energiprestanda för elvärmda bostäder jämfört med BBR 16, som gällde då direktivet antogs år 2010. Energimyndighetens förslag, NNE2020, är en halvering av kraven på specifik energianvändning i BBR 16, som var den version av byggreglerna som gällde då direktivet antogs.

Långsiktighet för energieffektiva byggnader

Sverige står inför ett vägval och kan välja en proaktiv väg i fråga om energieffektiva byggnader och nära-nollenergibyggnader. Långsiktighet,

⁵ Uppdrag 13: Nationell strategi för lågenergibyggnader, ER 2010:39, Energimyndigheten

inriktningsmål och hållbarhet i visionen ger marknadens aktörer stabila spelregler och framförhållning och därmed möjlighet att, på ett effektivt sätt, ställa om produktionen till energieffektiva byggnader. Föreslagen definition av en nära-nollenergibyggnad ger signaler till marknaden att gränsen är nådd och att det inte går att bygga mer energieffektiva byggnader. Sverige riskerar att ur ett internationellt perspektiv tappa anseende och status som föregångsland inom resurseffektivitet, energi- och miljöteknik. Samtidigt riskerar den kompetens, teknik och erfarenhet som byggts upp för byggande av passivhus och lågenergihus gå förlorad. Svensk innovation och teknikutveckling kan dra nytta av en långsiktig handlingsplan med tydliga mål för energieffektiv nybyggnation. Med tydliga inriktningsmål ges svenskt näringsliv möjlighet att ligga i framkant och driva utvecklingen av nya produkter.

Lokala kravställare kan enas

En otydlig nationell kravbild ger utrymme för enskilda beställare att ställa egna krav i upphandling av byggnader, vilket medför svårigheter för effektiviseringen av byggprocessen och i arbetet med att sänka bygg- och driftskostnaderna. Idag ställer en rad aktörer mer ambitiösa krav än byggreglerna, bland andra Umeå, Stockholm, Linköping, Västerås och Malmö. I flera fall innebär det energiprestandanivåer om en halvering jämfört med byggreglerna.

I Västerås har man ställt långtgående krav och byggt ett demonstrationsområde med cirka 100 småhus som vid den första utvärderingen visar sig hålla hög kvalitet, mycket bra lufttäthet och väsentligt lägre energianvändning än kraven i byggreglerna på 55 kWh/m². "Västerås-modellen" har fått en bred spridning bland landets kommuner och regioner som i många fall har mycket ambitiösa målsättningar när det gäller lågenergibyggnader. En grund för dessa föregångare är en uttalad vilja att ta ansvar för en hållbar utveckling där nationella såväl som EU-mål vägs in. En grundförutsättning för att fastställa och förankra målnivåer har i många fall varit backcastingmodeller och kostnadskalkyler. Med tydliga framåtsyftande mål för nära-nollenergibyggnader kan de ambitiösa beställare som vill ligga i framkant få en gemensam kravbild. Detta underlättar för byggföretagen och ger i förlängningen en mer effektiv byggprocess vilket även ger minskade bygg- och driftskostnader.

År 2010 var 11 procent av uppförda lägenheter i flerbostadshus lågenergilägenheter där merparten av dessa uppförts med energianvändning motsvarande 50 procent av kraven i byggreglerna. Över 60 procent av de uppförda lågenergibyggnaderna är byggda de senaste två åren och många ligger i Västsverige. Att utvecklingen varit stark i den regionen bedömer Energimyndigheten beror på ett tydligt mål mot energieffektivitet vilket följs upp, god samverkan mellan olika aktörsgrupper, engagemang och kompetensutveckling genom tydliga satsningar på energieffektiva byggnader och forskning och utveckling.⁶

⁶ Marknadsöversikt av uppförda lågenergibyggnader, LÅGAN rapport 2011:01

Hur gör Danmark?

I Danmark är den politiska viljan tydlig. Danmark har en proaktiv strategi där definitionen av nära-nollenergibyggnad innebär skarpa krav på energiprestanda. Fram till år 2020 avser Danmark att i tydliga steg skärpa kraven på energiprestanda i byggnader med 75 procent från 2006 till 2020.

Med BR10 har Danmark skärpt kraven med 25 procent jämfört med BR08. Danmark ger marknaden tydlig riktning genom att sätta upp mål för lågenergiklass 2015 respektive 2020. De byggherrar som är ambitiösa och vill ligga i framkant kan redan nu bygga byggnader i 2020-klassen. Danmark möjliggör genom detta att erfarenhet och en kritisk massa av nära-nollenergibyggnader byggs upp. I tabell 1 visas Danmarks krav på specifik energianvändning för respektive byggregler och energiklasser.

	BR10		2015-KLASSE		2020-KLASSE	
150 m ² småhus	64	25 %	37	57 %	20	76 %
1000 m ² flerbostadshus	54	25 %	31	57 %	20	72 %
10 000 m ² skola	72	25 %	41	57 %	25	74 %

Tabell 1: Danmarks krav på energianvändning i procent och kWh/m² och år för olika byggnadstyper.⁷ Procentsatserna för BR10, 2015-klasse och 2020-klasse visar skärpningen i procent relativt BR08.

Utformningen av byggregler i Danmark skiljer sig från Sveriges byggregler. I regelkonstruktionen kombineras kravet på energianvändning med andra funktionella energikrav som begränsar byggnadens energiförluster till en mycket låg nivå för att byggnaden ska ha låga värmeförluster oavsett tillförselsystem. Svenska byggregler sätter även de upp krav på bland annat klimatskalets isolerförmåga men kraven låter sig inte jämföras. I Danmark kompletteras byggreglerna med vissa komponentkrav för att driva utvecklingen framåt. Exempel på sådana krav är att värmepumpar år 2012 ska lägst ha en värmefaktor på 3,7. Det är krav som också skapar en hemmamarknad för att den egna tillverkningsindustrin ska få fram bra spjutspetsprodukter lämpliga för export.

Att uppbyggnaden av byggreglerna och klimatförhållandena i Sverige och Danmark har skillnader försvårar jämförbarheten mellan regelverken, men det som är möjligt att jämföra är ambitionsnivån, framförhållningen och strävan efter teknikneutrala regler. I det danska analysunderlaget har man antagit att tidiga signaler till marknaden om färdriktningen kan generera minskade kostnader för ny energieffektiv teknik. I Sverige uttrycker promemorian i stället en extrem försiktighet utan någon skärpning av kraven på specifik energianvändning till år 2020. I Danmark skärps kravet på energianvändning med 75 procent från år 2008 till år 2020.

⁷ I de danska kraven används en viktningfaktor för el på 2,5 och för fjärrvärme på 0,8. Dessa ska sänkas till 1,8 respektive 0,6 till år 2020.

Åtgärder för ökat byggande

Utifrån de erfarenheter Energimyndigheten har kan konstateras att marknaden för lågenergihus är under snabb utveckling. Många projekt har startats under de senaste två åren och stora aktörer på marknaden arbetar med skarpare krav än de som finns i byggreglerna. Det kan också konstateras att det förekommer en del marknadsmisslyckanden gällande energieffektiva byggnader såsom bristande information, teknologiosäkerhet och principal-agent problem. För att åtgärda dessa och driva utvecklingen framåt finns ett behov av ökade nationella stödinsatser med uppföljning, utvärdering och informationsspridning som centrala funktioner.

Energimyndigheten instämmer med bedömningen som görs i promemorian att det finns ett behov av åtgärder för att främja energieffektiva byggnader med fokus på kostnadsoptimalitet och teknikutveckling i kombination med effektiv energianvändning genom en demonstrationssatsning. För att göra en demonstrationssatsning relevant efterfrågas målnivåer i handlingsplanen. Utan målnivåer kan inte den i promemorian föreslagna främjandesatsningen motiveras.

De stödinsatser som görs för att utveckla marknaden måste vara långsiktiga, uthålliga och transparanta för marknadsaktörerna. Insatserna kräver både personella och ekonomiska resurser samt bemyndigande i fleråriga stödprogram. Vid nybyggnation är genomsnittstiden från tidig idéskiss till utvärderat projekt ofta upp emot fem år och under den tiden sker en kontinuerlig kunskapsuppbyggnad hos samverkande aktörer

Energimyndigheten föreslår tydliga mål och ett demonstrationsprogram för att komma åt de marknadsmisslyckanden som förekommer i samband med energieffektiva byggnader. Ett demonstrationsprogram ger goda förutsättningar för systematisk och enhetlig mätning och uppföljning då de objekt som ingår i satsningen på förhand kan riggas för utvärdering. Det krävs, utöver de i promemorians tabell 1 över prioriterade främjandesatsningar, åtgärder för att sammanställa empiriskt underlag och analys av kostnadseffektivitet, tekniska egenskapskrav och energieffektivitet. För jämförbarhet är det viktigt att utvärderingar av konventionella byggnader sker parallellt med demonstrationssatsningen för lågenergibyggnader. Kostnaden för den totala främjandeinsatsen kommer att bestämmas av ambitionsnivån i satsningen. I en översiktlig uppskattning bedömer Energimyndigheten att kostnaderna för perioden 2012 till 2015 uppgår till 170 miljoner.

Tabell 2 Fördelning av kostnader för främjandeinsats.

Expertstöd för 500 byggnader	140 MSEK
Kansli	4 MSEK/år, om internt på Energimyndigheten för personal
Samverkansråd	4 MSEK
Delprojekt "Identifiera och riv murarna"	4 MSEK
Metod, utvärdering och uppföljning	10 MSEK

De stöd som här skissas inkluderar både nybyggnation och ombyggnation och renovering. Det är stöd som i huvudsak avser merkostnader för kunskapsutveckling, enhetlig beräkning och utvärdering av energiprestanda och lönsamhet.

I promemorian anges vikten av att fler tekniska egenskapskrav utvärderas i samband med byggande av lågenergibyggnader. Energimyndigheten efterlyser en tydligare beskrivning av hur och varför de tekniska egenskapskraven ska utvärderas då de per definition ska uppfyllas enligt regelverket oavsett hur energieffektiv byggnaden är. Utvärdering som går utöver lagkrav inom andra tekniska egenskapskrav än energi är kostnadsdrivande och ansvar och bemyndigande för utvärdering av detta är oklart.

Energimyndigheten efterfrågar teknikneutrala byggregler

Energimyndigheten kan konstatera att byggreglerna i vissa situationer motverkar installationer för förnybar energi. Nuvarande systemgräns i byggreglerna medför att de inte är teknikneutrala. Energimyndigheten anser att uppbyggnaden av kraven i dagens byggregler leder till att det i praktiken ställs olika krav på byggnadens energieffektivitet beroende på vilket energislag som används i byggnaden. Energimyndigheten vill se teknikneutrala byggregler som styr mot energieffektiva, flexibla och hållbara byggnader.

Energimyndigheten menar vidare att det är viktigt att vara medveten om att de skärpningar i kraven på specifik energianvändning för byggnader som inte är elvärmda som infördes i år försvårar för fjärrvärme och småskalig biobränsleanvändning i byggnader. Relationen mellan krav på specifik energianvändning för elvärmda byggnader och icke elvärmda byggnader ska vara minst 2,0 för att denna hindrande verkan mot biobränsle inte ska uppkomma. Efter skärpningen från och med 1 januari 2012 är relationen endast 1,6. I Danmark är relationen mellan el och fjärrvärme 3,0.

Energimyndigheten anser att installationer av solceller och vindkraft ska regleras på ett enhetligt vis och att kraven i BBR därför måste förändras.

Energimyndigheten ser en möjlighet att införa miniminivåer för förnybar energi i nära-nollenergibyggnaderna som stöds av det omarbetade direktivet för byggnaders energiprestanda samt av förnybartdirektivet.

Energimyndigheten föreslår att alternativa systemgränser för energikrav i BBR utreds skyndsamt.

Specifika synpunkter

Energimyndigheten anser att skillnaden mellan den samhällsekonomiska analysen och en fastighetsekonomisk analys är tydligt beskriven i promemorian. Däremot är det oklart vilken typ av samhällsekonomisk analys som saknas.

Energimyndigheten utgår ifrån att det i första hand är en samhällsekonomisk kostnadseffektivitetsanalys och inte en fullödig samhällelig konsekvensanalys som innefattar alla effekter i samhället, som efterfrågas i promemorian.

Vidare i promemorian⁸ adresseras energieffektiviseringens rekyleffekt, att energieffektivisering kan skapa mer reell energianvändning eftersom en effektivisering skapar ett ekonomiskt utrymme för ytterligare energianvändning. Konjunkturinstitutet⁹ har visat att rekyleffekten för åtgärder på uppvärmning av bostäder kan antas vara mycket låg. Energimyndigheten anser därför att rekyleffekten som ett argument mot energieffektivisering i bebyggelsen är av ringa vikt. En kostnadseffektiv energianvändning gynnar svenska konsumenter, i synnerhet hyresgäster som inte själva kan styra energikostnader som är ett resultat av valen i byggprocessen.

Ingen av de inblandade myndigheterna har analyserat effekter på andra mål eller effekterna i hela samhället. I tabell k¹⁰ med samhällsekonomiska kostnader och nyttor adresseras kostnader som bland annat kulturvärden. Kulturvärden har liten betydelse för nybyggda en- och flerfamiljshus. I övrigt är det tveksamt att definiera 4 procent nivån som adekvat för fastighetsekonomiska kalkyler. Den valda nivån är rätt nära den riskfria räntan i den svenska ekonomin och fastighetsinvesteringar är inte riskfria. Generellt måste en något högre räntenivå anses vara den korrekta privatekonomiska nivån som borde användas vid diskontering.

Promemorian är motsägelsefull då det konstateras att Sverige uppfyller kraven i direktivet rörande nära-nollenergibyggnader i och med skärpningen i BBR19. Därefter beskrivs främjandesatsningen som ska genomföras till 2020. En omfattande främjandeinsats mot kraven i BBR 19 som är gällande minimikrav tjänar inte syftet att driva teknikutvecklingen och kompetensutvecklingen framåt.

⁸ På sidan 46

⁹ Specialstudier nr 28, december 2011, Rekyleffekten Är energieffektivisering effektiv miljöpolitik eller långdistans i ett ekorrhjul? Konjunkturinstitutet

¹⁰ I promemorian på sidan 46.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Andres Muld. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Anneli Eriksson, Zofia Lublin, Birgitta Palmberger, Anne Norstedt och Mattias Eriksson, tf avdelningschefen Anita Aspegren, verksjuristen Mattias Carlqvist, enhetscheferna Klaus Hammes, Tobias Persson, Åke Lindström, Maria Malmkvist, Ann-Sofie Chudi, Maria Steinbach Lindgren, Pär Westlund, Fredrick Andersson och Eva Albäck, tf enhetschefen Anna Carlén, handläggarna Tomas Berggren, Dag Lundblad, Anna Pettersson, Niklas Jakobsson samt handläggaren Marie Claesson, den sistnämnda föredragande.

Andres Muld

Marie Claesson